

Κείμενο 1

Ποια οικολογική συνείδηση;

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί χρονογράφημα που δημοσίευσε ο δημοσιογράφος Κοσμάς Βίδος στον ειδησεογραφικό ιστότοπο «www.in.gr» στις 9 Σεπτεμβρίου 2022.

Ταξίδευα στην Κεντρική Ευρώπη πριν από μερικές εβδομάδες, τότε που άρχισαν να εμφανίζονται στις εφημερίδες οι φωτογραφίες με τα προβλήματα που προκαλεί η κλιματική κρίση ακόμα και σε χώρες που μέχρι πρότινος δεν ήξεραν τι να κάνουν το άφθονο νερό των ποταμών και των λιμνών τους.

Ως αυτόπτης μάρτυρας, βολτάροντας στις όχθες του Έλβα, στη Δρέσδη, παρατήρησα κι εγώ τη χαμηλή στάθμη των νερών του. Έζησα από κοντά την αμηχανία των Γερμανών, των Τσέχων, των Αυστριακών και των Ούγγρων μπροστά στις υψηλές θερμοκρασίες τις οποίες εύλογα, οι κοινωνίες που ζουν παραδοσιακά στο κρύο, έστω στη δροσιά, δεν ξέρουν πώς να αντιμετωπίσουν.

Περπάτησα και στην απόληξη του νησιού της Μαργαρίτας, στη Βουδαπέστη, στη μικρή χωμάτινη μύτη που αποκαλύφθηκε λόγω της χαμηλής στάθμης και του Δούναβη. Όμως, τη στιγμή που έβλεπα τα ποτάμια να ξεραίνονται, παρατηρούσα πως, ακόμα και τώρα, στην Κεντρική Ευρώπη με τους πιο συνειδητοποιημένους σε θέματα οικολογίας λαούς, την ώρα που όλοι μιλούσαν για την ανάγκη οικονομίας των υδάτινων πόρων, η σπατάλη συνεχιζόταν.

Στους κεντρικούς δρόμους των περισσότερων πόλεων είχαν τοποθετηθεί συστήματα που ψέκαζαν τους περαστικούς με νερό, για να τους δροσίσουν. Ένδειξη έγνοιας για τον πολίτη ή δηθενιές, τη στιγμή που ούτε αφόρητη ήταν η ζέστη, ούτε ήταν δύσκολο να βρεις μια σκιά για να ξαποστάσεις; Γύρω τους σχηματίζονταν ποτάμια από το νερό που ξοδευόταν χωρίς λόγο.

Ακόμα και όταν έβρεχε, τα «φυσερά δροσιάς» εξακολουθούσαν να σπαταλούν το πολύτιμο περιεχόμενό τους: Να μας ψεκάζουν την ώρα που άδειαζαν πάνω από τα κεφάλια μας οι ουρανοί! Αυτό, τη στιγμή που εμένα μου τραβούν το αφτί και μου ζητούν να ελαττώσω το νερό με το οποίο πλένω τα πιάτα, να μην τραβάω συχνά το καζανάκι, να περιορίσω ακόμα και το καθημερινό ντουζάκι μου.

Οικονομία, ναι, να την κάνουμε όλοι όμως. Αυστηρά μέτρα, ναι, αρκεί να είναι δίκαια και να στοχεύουν στο πρόβλημα. Αλλιώς αισθάνεσαι πως σε δουλεύουν. Πως η κλιματική κρίση, όχι απλώς δεν αντιμετωπίζεται με τη σοβαρότητα που θα έπρεπε, αλλά και χρησιμοποιείται από τους επιτήδειους για να κάνουν δημόσιες σχέσεις (οι δήμοι με τα «ψεκαστήρια»), για να γεμίσουν τις τσέπες τους, για, για, για...

Είδα με τα μάτια μου περαστικούς να γεμίζουν τα παγούρια τους δωρεάν με νερό από τις κρήνες που είχαν τοποθετηθεί στους δρόμους της Βιέννης και μερικούς να φεύγουν αφήνοντας τη ροή ανοιχτή! Ποια οικολογική συνείδηση; Αυτή που ως φαίνεται εξαντλήσαμε καταργώντας τα πλαστικά καλαμάκια. Τελικά αυτά έφταιγαν για όλα! Και πίνουμε τώρα τον καφέ μας όσο γίνεται πιο γρήγορα για να μη λιώσει μέσα του το αηδιαστικό χάρτινο υποκατάστατό τους. Αυτή είναι τελικά η μεγάλη θυσία μας για το κλίμα!

ΥΓ.: Μοιάζει ανέκδοτο η εν μέσω ανυδρίας παροχή δωρεάν νερού στους δρόμους πόλεων όπως η Βιέννη. Εκεί όπου μέχρι πρότινος αν ζητούσες ένα ποτήρι νερό σε κάποιο από τα εστιατόρια ή τα καφέ, το πλήρωνες χρυσάφι!

Κείμενο 2

Συνεχίζοντας τη σπατάλη «σαν να μην τρέχει τίποτα», τότε πολύ σύντομα όντως «δε θα τρέχει τίποτα»

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απόσπασμα από Δελτίο Τύπου που δημοσίευσε στις 28 Ιουνίου 2020 η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης του Δήμου Βόλβης Θεσσαλονίκης (Δ.Ε.Υ.Α.Β.).

Το νερό, το πολυτιμότερο αγαθό της φύσης, εξαντλείται. Συνεχίζοντας τη σπατάλη «σαν να μην τρέχει τίποτα», τότε πολύ σύντομα όντως «δεν θα τρέχει τίποτα». Η σωτηρία του αγαθού αυτού είναι αποκλειστικά δική μας υπόθεση! Αλλάζουμε τις καθημερινές μας συνήθειες... Εξοικονομούμε νερό!

Αγαπητοί καταναλωτές,

Αδιαμφισβήτητα, είναι αναφαίρετο δικαίωμα του κάθε ανθρώπου να απολαμβάνει τα πολύτιμα οφέλη που του προσφέρει η κύρια πηγή ζωής, το νερό. Γι' αυτό και κρίνεται αναγκαία η προσπάθεια όλων μας για την προστασία του από την αλόγιστη κατανάλωσή του.

Ιδιαίτερα, τους καλοκαιρινούς μήνες, μια περίοδος που λόγω των κλιματιστικών αλλαγών έχει αυξηθεί δραματικά, η ανάγκη για οικονομία στη χρήση του νερού είναι επιτακτική. Σας παραθέτουμε, λοιπόν, γενικές οδηγίες που θα αποτελέσουν πολύτιμη βοήθεια στη φειδωλή κατανάλωσή του, χωρίς να δημιουργηθεί πρόβλημα στην υδροδότηση της περιοχής του δήμου Βόλβης.

Η συμβολή και η έμπρακτη προσπάθειά σας είναι απαραίτητη! [...]

10 τρόποι εξοικονόμησης νερού:

[...] 5. Ρυθμίστε το καζανάκι ώστε να περιοριστεί η ποσότητα νερού που καταναλώνεται.

6. Μη γεμίζετε τη μπανιέρα σας. Προτιμήστε το ντους. [...]

7. Μην αφήνετε τη βρύση ανοικτή όταν πλένετε τα πιάτα, όταν βουρτσίζετε τα δόντια σας [...]

Κείμενο 3

Μαύρο νερό

Το παρακάτω απόσπασμα προέρχεται από τη νουβέλα του συγγραφέα Μιχάλη Μακρόπουλου «Μαύρο Νερό», η οποία κυκλοφόρησε το 2019 από τις εκδόσεις «Κίχλη». Η ιστορία εκτυλίσσεται στα βουνά της Ηπείρου, σε ένα χωριό που ερημώνει. Εκεί ένας πατέρας και ο ανάπηρος γιος του, με όπλο την αγάπη που τρέφουν ο ένας για τον άλλο, παλεύουν να επιβιώσουν.

Το λεωφορείο ήρθε, έχοντας περάσει απ' όλα τα άλλα χωριά –το δικό τους ήταν το τελευταίο. Μέσα ήταν άλλοι έντεκα επιβάτες. [...] Κάθονταν χώρια όλοι, ο καθένας στο δικό του βρόμικο τζάμι.

Παρακάτω υπήρχε παλιά ένα πρατήριο καυσίμων, καφενείο κατόπιν και τώρα νεκροταφείο παλιών φορτηγών, αραδιασμένων σε σειρές στο ραγισμένο τσιμέντο –με σπασμένα τζάμια και χωρίς κινητήρα και λάστιχα.

Σαν μάτι στον δασωμένο τόπο πρόβαλλε πιο κάτω η λίμνη Ζαραβίνα. Παλιά είχε την καθαρότητα και τη στιλπνάδα γυαλιού, όμως τώρα κοιτούσε θολή, τυφλά, τον χαμηλό ουρανό. Θυμόταν που πήγαινε μικρός για κολύμπι [...] –τα μεγάλα ψάρια γλιστρούσαν σαν σκιές από κάτω του και τά 'βλεπε με δέος, δίνοντάς τους διαστάσεις τεράτων του νερού. Τώρα η λίμνη ήταν νεκρή. [...]

Παλιά θα υπήρχαν ψαράδες, μα τώρα δεν είχαν τι να ψαρέψουν, και στο σημείο που είχε σταθεί ήταν μόνος. Η πλατιά επιφάνεια του νεκρού νερού τον γαλήνευε, καθώς άφηνε το βλέμμα του να γλιστράει πάνω, και πάντα ξαφνιαζόταν λιγάκι με το που αντίκριζε το βουνό, λες και περίμενε να συνεχιζόταν το νερό ως τον ορίζοντα, σαν να μην ήταν λίμνη αλλά θάλασσα δίχως αλάτι.

Αργότερα μια μητέρα με τη μικρή της κόρη ήρθαν και στάθηκαν λίγο παρακεί. Του φάνηκαν τόσο υγιείς στην όψη, που σκέφτηκε πως το νερό, αν έριχνε μέσα μια πετονιά με αγκίστρι, θα ήταν ξανά γεμάτο ζωή. [...]

Περίμενε υπομονετικά· ήξερε ότι αργά ή γρήγορα κάποιο ζώο θα κατέβαινε να ξεδιψάσει στο νερό, που ξεγελούσε με τον γάργαρο ήχο του. Πενήντα μέτρα παραπίσω ήταν η παλιά δεξαμενή, με μισοσβησμένα πάνω τα γράμματα της RIPOIL, ενώ τα πλατανόφυλλα βάραιναν με τον ίσκιο τους το καφεκόκκινο χρώμα της σκουριάς. Τρύπες είχαν ανοίξει στο μέταλλο, ένα παχύ στρώμα από σάπια φύλλα είχε γίνει χούμος¹ μέσα, και η παλιά δεξαμενή ήταν γεμάτη ζωή: έντομα, τρωκτικά, πουλιά που μπαινόβγαιναν. Το πλατανόδασος δίπλα στο ποτάμι είχε δεχτεί με συγκατάβαση τον μεταλλικό ξένο, τον είχε κυκλώσει σκιάζοντάς τον, και κλαριά ακουμπούσαν πάνω του και τον διαπερνούσαν. [...]

---

¹ χούμος: σύνολο οργανικής ύλης η οποία δημιουργείται από φύλλα και υπολείμματα κλαδιών, ριζών και ζωντανών οργανισμών που βρίσκονται σε αποσύνθεση.

Τα ζώα –ζαρκάδια, λαγοί, αγριογούρουνα, πουλιά– είχαν πληθύνει στην περιοχή. Ό,τι τα σκότωνε ήταν συνάμα αυτό που τα είχε σώσει. Η περιοχή είχε ερημώσει και δεν υπήρχε κανείς να κυνηγήσει, αλλά ούτε ερχόταν κανένας απ' έξω να χτυπήσει θηράματα που το κρέας τους θα 'ταν σχεδόν σίγουρα μολυσμένο. [...]

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Να χαρακτηρίσεις ως σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ) καθεμία από τις παρακάτω περιόδους με βάση το Κείμενο 1 και να αιτιολογήσεις την απάντησή σου, καταγράφοντας στο απαντητικό φύλλο το κατάλληλο χωρίο του κειμένου:

- α)** Οι χώρες με μεγάλα ποτάμια δεν έχουν πληγεί από την κλιματική αλλαγή όσον αφορά στο νερό.
- β)** Οι συμβουλές για εξοικονόμηση νερού στην Κεντρική Ευρώπη έχουν περιορίσει τη σπατάλη.
- γ)** Η παροχή δροσιάς προς τους περαστικούς με συστήματα ψεκασμού στις μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις αμφισβητείται από τον συντάκτη ως προς τη σκοπιμότητά της.
- δ)** Σύμφωνα με την εμπειρία που καταθέτει ο συντάκτης, τα συστήματα ψεκασμού πετούσαν συνέχεια νερό εκτός αν έβρεχε.
- ε)** Κατά τον συντάκτη η δωρεάν παροχή νερού εν μέσω ανυδρίας δε συνάδει με την ακρίβεια στην πώλησή του.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Το Κείμενο 1 είναι χρονογράφημα, ένα είδος πεζού λόγου (α) με λογοτεχνικά στοιχεία, (β) που σχολιάζει ένα θέμα της επικαιρότητας γενικού ενδιαφέροντος, (γ) προτιμά τον μικροπερίοδο λόγο, (δ) το ύφος του πλησιάζει τον προφορικό λόγο με πολλές ελλειπτικές προτάσεις και (ε) συχνά συνδυάζει το χιούμορ με τη σκωπτικότητα/ειρωνεία. Να εντοπίσεις μέσα στο κείμενο ένα παράδειγμα για καθένα από τα παραπάνω πέντε χαρακτηριστικά.

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Να επισημάνεις τον τρόπο με τον οποίο συνομιλούν τα Κείμενα 1 και 2 ως προς το περιεχόμενό τους.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Το Κείμενο 3 είναι δομημένο πάνω σε έναν άξονα αντιθέσεων. Να επισημάνεις το ευρύτερο θέμα που αναδεικνύει σχολιάζοντας τουλάχιστον τρεις (3) από τις αντιθέσεις του. Αν ήσουν συγχωριανός / συγχωριανή του ήρωα, θα παρέμενες στο χωριό σας όπως εκείνος ή θα έφευγες, όπως πολλοί άλλοι; Σε κάθε περίπτωση να τεκμηριώσεις τη θέση σου. Η απάντησή σου να εκτείνεται σε 150-200 λέξεις.

Μονάδες 15